

ՄԱՍՆՈՒԱԾ ԳԱՂՏՆԻՔ ՄԲ

Նրբ քաղաքէ մը կ'անցնէի, ուղեցի յիշորանցն այցելիւ Զուարձալիչ չէ այս տեսարանն, բայց կրթական է. սոսկալի ազգեցութիւն մը սանի խենթը ։ Մեր փողոցներուն և մեր տանց մէջ տևսնուած տվյալական յիմարտութիւնն գեռ մնացած ողջ մոտութիւնն մը երեսութիւնն ներքեա իւր անտեղութիւնը կը ծածկէ. Կարգային ահնածութիւնն կորսնցոցած չէ, և իւր վերջին խօսքն ցաներ ։ իւր բժնութիւնը շատ մը կերպերով կը մեզմացնէ. իւր մերձաւրաց անխելքութեան հետ քիչ մը կը յարմարի. կատարեալ և բացարձակ չէ այդ յիմարտութիւնն, որով և ինքինքը ծածկել կարենալու ընկերական կը մնայ: Բայց բուն խենթութիւնն չի ծածկուիր ինքինքը կը ցուցնէ, և իւր ամօթխաւութիւնն կորուած կ'ըլլայ: Ուստի հրահանգիչ է անոր համար որ ինքինքը կը մատնէ:

Ուսեալ մարդ մ'էր առաջնորդ, որ շատ մը ճիշ խորհրդածութիւններ կ'ընէր: — Խենթ ևն այս մարդիկս, կ'սեր երբեմն երբեմն: որչափ կը ցամիի վասնին ծիս սա տաղանաւոր մարդը որ քաջ երիկացափ մի է: Կրնար ընկերութեան ծառայութիւններ մատուցանել. աղջիւ, սիրելի և քաղցրաբարյու անձ մի է. Խենդէ երիտասարդ, օր մը յանկարծ չերեւակոցի թէ ինքն Արդին: Աստուած է, Կրնամս կարծել թէ այդ խելագարութիւնն մահկանացուի մը զիսոյն մէջ մանէ: Ճիշտ ինչպէս որ բաի ինքինքը Արդին Աստուած կը կարծէ. Հարիւր անգամ ինձ զայն կրինեց. և պատճառաբանութիւնը, աղջանիք, սպառնալիք կարուց չեն զինքը այդ մուածմունքէն ետ կեցընել: Տեսց ինձի՞ բան այդ բանը, ինձի՞ որ Հայր Աստուած եմ: Երբեմն երբեմն մորէս կ'անցնի զինքը շանթահարել, և չեմ ըներ: գեռ երիտասարդ է:

Ահա ուրիշ մ'ուլ որ զինքը կայսր կը կարծէ, իրբ թէ տանց իմ հրամանիս կարիի ըլլար կայսր ըլլալ:

Դեռ չմնացաւ. տես սա մուրգն ալ որ ինքինքը արե կը կարծէ: Հպարտութիւնն բոլոր այդ մարդիկը վճացուց: Վըճ. միս և ուսկ ունեցող մարդ մը ինքինքը արե կարծէ: Շմարտութիւնն ունին տարօրինակ բան մ'է: Եւ այս բան ինձի կու զայ կ'ըսէ, ինձի՞ որց ամենափոքր պատկեր մի է այդ արեւակը: Տեսնենք, ուու Պարոս, որ հաւանականորէն զիս կը պաշտես, պիտի կրնայիր մասածել թէ մարդ մը յանզրդնի ինքինքը արե կարծելու, եթէ Աստու-

ծոյ մը հանդիպոծ շըլլայիր՝ որ քեզի զայն ըսէր և ցուցընէր:

Ահա ուրիշ մ'ալ որուն յիմարութիւնն շատ նորօրինակ է, ըսաւ, իւր պահապանն ցուցընէր ասիկա կը կարծէ, կը համարի թէ ևս խելագար եմ կը ցաւիմ վրան, և ասոր համար տհաճուծ չիմ Սակայն քեզի բախումակ ճշմարտութիւնն ըսիլու համար՝ կ'ըլլան զայրկեաններ որ իրեն դէմ ատելութիւն մը կը զգամի: Երկու կամ երեք անգամ ուղեցի դիմքը ստիպել որ առնես ծունդ գնէ, և մերժեց: Ես ալ միտք որի որ արշամարդնեմ այդ մեծարանքն զոր չուղիր ինձի ընծայել: Խնչընես, խնիթ է, իւր բրանձներւն պատասխանուածու չէ:

Հոս ուրիշ մէկն ալ կայ որ կը կարծէ թէ յիմարանոցի տեսուչ է: Զիս ալ իրեն յանձնուած հիւանդներուն կարգը կը գնէ. և ժամանակ ինձի քժիկ մը կը խորպէ: Մարդասիրութեամբ կ'ընդունիմ զինքը. եթէ մարդասէր շըլլայի, իմ Աստուած ըլլալ չէր իրենոր գիտոցիւ:

Միշտ կը քայիինք, և առաջնորդս կը խօսէր, և ևս մակի կ'ընէի: Մէկն տեսայ որ յիսուն տարուան կար. ուշիմ կերպարանիք, կրակուտ և սեւեսեալ նայուածք մը ունէր և տարօրինակ շարժման մը մէջ էր: իւր ամէն ընկերաց քովը կը մօտենար, և իրարանչիրին ականջէն խօսք մը կ'ըսէր. յետոյ մէկ մատը բերնին վրաց զնելով կը յաւելոյր. «Զիս շմանես»:

Քովս եկաւ և Պարոս, ըստու, կարծեն թէ դու պատուաւոր անձ մի ես, և քեզի գաղտնիք մը պիտի ըսեմի Զիոքս բոնեց և ուսամ մը սի զմենց:

Ասանորդս ալ միւս թէկս բոնեց՝ ըսելով. Անցաւշտ պիտի թէ թէ ևս Աստուած չիմ չըլլայ թէ հաւատասա, և ամբարշտաց թիւն աւելցընես:

Ասանորդս, որ Անտոն կը կաչւէր, ոյս խոռըերս ըսելով, իւր քաջցը կերպը թողուց և սոսկալիք կերպ մի ասաւ: Խնացայ թէ ինչ բան է մերձաւոր կատաղութիւնն որդ կը գտնուի, երբ խենթութիւնն, նոյն խել ամենաթեթէ խենթութիւնն շատ հնուու չէ: Երկու խելագարները զիս բռներ էին. իրարանչիրը կ'ուզէր զիս իւր կողմը շանձիւ, և իւր մօտը կ'եցողէն պատիւլ զիս: Երմէ զգուշացիք, ըստ ցած ձայնու խօսուց մարդը՝ որ Անտոն կը իշուէր, զգուշացիք իրմէ, զբեզ կը մասնէ, աւելի իմ վրաս մասահացիք. ես մէկ գաղտնիք

մը յայտնած եմ, ես ալ զիտեմ, բայց այլ
և բնաւ պիտի չյայտնեմ: Պարոն, քու
զավոնիքներդ ինձի միայն ըսէ: Մտիկը ը-
րէ, ես գրաւ կը բռնեմ որ զու ամէն օր
այս ինչ փողոցն և այս ինչ թիւ առնեն
կ'երթաւ, լաւ ուրեմն, ինձի կրնաւ ըսել,
բայց ուրիշի մի բարը, զգիկ կը մասնեն,
Ես ալ սպոտէեմ պիտի չյատնեմ: մի
անգամ մը մասնեցի, ասկից վեց հազար
տարի առաջ և կը յիշեմ՝ զայն իրրե թէ
երէկ ըլլար: վեց հազար տարին չուտով
կ'անցնի:

— Ինչ է վեց հազար տարին, վրայ բե-
րաւ: Անտոն, իւր ընկերոջը խօսքը կորե-
լով: Ինչ բան է վեց հազար տարին՝ յափ-
տենականութեան հետ բազգատելով: Ես
որ Աստուծ եմ....

— Հոէ, ըստ Ռընէ, լոէ, գու Աստուած
չես: — Ո՛հ, պոտակ, և մեռելի գոյն առնե-
լով՝ աւելցուց: Ո՛հ, թողութիւն, թողու-
թիւն, ուղութիւն, որգեակ իմ, ահաւա-
սիկ գաղտնիք մ'ուլ կը յայտնեմ Որդեակ
իմ, մի մեռնիր, մի մեռնիր: Ո՛հ, ինչո՞ւ
խօսեցայ: Անտոնին դադանիքը յայտնե-
ցի, ըսելով թէ Սստուած չէ: Բայց ալ
պիտի չմատնեմ: Աստուած ես, Անտոն,
Աստուած ես:

Եւ Ռընէ իւր թշուառ բարեկամին կամ
թշնամոյն (ինչ անուն որ Կ'ուզէք տուէք),
ուոքն ինկաւ:

— Տիս, ըստ Անտոն, իմ աստուածու-
թիւն գիննիք կը չափանիք:

Ռընէ ոտք եմաւ, և խօսրը շարսւատէի-
լով ըստաւ: Եթէ Աստուած ես, որդիս ինձի
դարձուր: Մէկ հատիկ զաւակու էր Ո՛հ,
ինչո՞ւ խօսեցայ: ով յուսահասութիւն,
յուսահասութիւն, յուսահասութիւն: ին-
չո՞ւ խօսեցայ:

Սկսաւ մագերը փետել: խենթութիւնը
սաստկացաւ, և հարկ եղաւ քոթանակն
հագուեցընել:

Ահա ինչո՞ւ Ռընէին պատմութիւնն ինչ-
պէս որ ինձի զայն պատմեցին:

Ատենօք հարուսաւ էր: դրեթէ ամրովշ
իւր հարսատթիւնը շահադիտութեան մը
ասթիւ կորսուեցաւ, և ոչ միայն կորսուե-
ցաւ, այլ որ աւելի գտան է, զողոցւերով
կորսուեցաւ, և զու աւելի զտան բանն
այն է որ ոչ էնտառի մը խորշ տևա-
զակներէ, այլ բարեկամներէ գողցուեցաւ:

Իւր կինն երիտասարդ հաստին մէջ մե-
ռած էր: Ռընէ ուրիշ մէկը չունէր բայց ե-
թէ իւր Անդրէաս որդին և բարեկամ մը ո-
րոց անսանն էր Պ: Կարողոս Աչուտան:
Ռընէի կորուսար բացարձակ չէր, կրնար
դեռ ապրիլ և Կ'ապրէր:

Ինչ մարդ էր Կարողոս Աչուտան: Ռընէ
զինքը սովորականէն գուրս և թանկագին
անձ մը կը համարէր:

Օր մը Ռընէ իրիկուան ժամը ութին Կա-
րողոսը տեսներու գնաց: Բայց զինքը շրտաւ:
Հետեւն ալ օրը վերստին գնաց: տունը մարդ
չկար: Ռընէ սկսաւ մասածել և ըսել: Կարո-
ղոս ուր կ'երթայ, միթէ ինքզինքը կը ծած-
կէ ինձմէ:

Խընէի իւր բարեկամին վրայ ունեցած
սէրը սկսաւ պազիլ, և իւր անձնափրու-
թիւնը սկսաւ գրգռուիլ:

Իրիկուն մը Ռընէ քանի մը հիւրեր պի-
տի ընդունէր, Կարողոսին ըստ թէ գու-
ալ պիտի գաս:

— Անկարելի է, պատասխանեց նա, ա-
ռանց ամենէնին պատճառն ըսելու:

Քանի մ'օր յետոյ՝ Ռընէ Գաղղիական-
Թատրոնին մէջ կատակերգութիւնն ըն ներ-
կայացընել պիտի տար, և կը յուսար որ
իւր բարեկամին միջոցովը խազնի յաջող
ելք մը ունենայ: Իրեն տոմսակ մը տանե-
լով, ըստաւ: Այսօր միատեղ պիտի ճաշենք.
Կ'ուզեմ վրագ ապահով ըլլալ և զբեզ ճեռ-
քէ չթողուլ:

— Եատ կը ցաւիմ, ըստաւ: Կարողոս: բայց
երկրորդ ներկայացման միայն կրնամ հոն
գանաւիլ: Բաւական ժամանակէ ՚ի վեր ի-
րիկուներն ազատ չեմ: եթէ կարե որ պատ-
ճառ մը չունենայի, քու այսօրուան հրա-
ւերդ չիմ մերժեր:

— Ուրեմն գաղտնիք մ'ունիս որ ինձի
չս կրնար հազարդ ել:

— Պատուոյց վրայ ինձի խօսք կու տան-
որ քեզի բաւելիքներուս վրայ բացարձակ
լուսիթիւն մը պիտի պահնա:

— Ուրեմն անլատահ ես վրաս:

— Աչ, Ռընէ: բայց մէկ անխօրհրդա-
պահութիւն մը կրնայ ամէն բան փացնել:

Վու անձիք գէմ ամէն զգուշութիւն ըրէ,
պատասխոյց վրայ խօսք տար:

— Կրնաւ զուրցել:

— Ամէն իրիկուն այս ինչ թիւ, այս ինչ
փողոցի տունն կ'երթամ: ծանր գործ մը
դիս կն կը հարաիրէ: Հարկ է անիրաւու-
թիւն մը հատուցումն ընդունէլ, կը պա-
հանջնեմ յանցաւուէն որ իւր ատեն մը գոր-
ծած շարիքը դարմանէ: Խոկ արդ ինքը վա-
զը Ամերիկա կ'երթայ: Այս իրիկուն վերջին
փորձ մը պիտի ընեմ: Այս իրիկուն, կ'ի-
մանասն: Փու կատակերգութիւնդ շատ ան-
գամ պիտի խազցուի: Խոկ ես մի անգամ
միայն պիտի տեսնեմ, այս իրիկուն միայն
պիտի տեսնեմ այն անձը որ վազը պիտի
կը մեկնի:

— Ինչ որ Կ'ուզես այն ըրէ:

— Վազը կը տեսնուինք: Այս քեզի ը-
ստ գործիս համար իմ՝ Հարժամիքս ոչ շա-
ցուցի:

Ֆիբաւէ կարողուս օրիորդ Մարիամ Լէոն-
ոի հետ պիտի ամեւմնանար, և տասնաւ-
հինգ օրէ ՚ի վեր Լէոնսի ընտանիքը տե-
ստած չէր զկարողուս:

Ծընէ նոյն օրը թատերական տատրաս-
տութիւնքն գտադրեցընելով, իւր որգւոյն
հետ Լէոնսի ընտանիքաց տունը զնաց: Հան
կտարուեցաւ այն մատնութիւններէն մին
որոց զաղանիքը միայն բարեկամք դիտեն:
Որնէ կերպով մը անդրադ արձաւ թէ Ծի-
կին Լէոնս գոհ չէր կարողուն, և այդ բա-
ցակյութեան ըստա աղդեցութիւնն նշմու-
րեց.... Սրտին խորէն գոհ եղաւ Ծընէ, և
կարողոսի վրայ ունեցած զարմացումը այս-
պէս յայտնեց:

— Բարձր հանճարոյ տէր մարդ մ'է,
բայց գերազդաբար իւր բնաւորութիւնն
հանճարոյն հետ չի համաձայնիք:

— Բաւական ժամանակէ ՚ի վեր մէջ
տեղի տեսնուիր, իւր բարեկամքն կը թո-
ղու, ըստ խօսակցողներէն մին:

— Հաւատարմանթիւնն կարողոսի սիրե-
լի առաքինութիւնն չէ, աւելցու Ծընէ,

— Իրիկուններն ուր կ'անցընէ, ըստ
անտարբրդ տնի մը, ընկերութեանց մէջ
զի՞րը չեմ տեսներ:

Ծընէ իւր ըրթունքն խածաւ, իբրեւ մէկը
որ բաներ մը անին ըսելիք, բայց չուզեր
խսուիլ: Այն ատեն իրեն հարցունաքներ
ուղղուեցաւ: Խնդիր ընդդիմացաւ, ինչպէս
որ զիջնաներու մօտ եղող մէկ մը կ'ընդդի-
մանայ: Փոխանակ կարճ խօսքով մը անսնց
հետարքքութիւնը գարցեցնելու, չատ մը
կցառաւր բառերով աւելի գրգռեց զայն:

Վերջապէս՝ ուրիշներուն զիցացածներ-
ները ծածկեց և խնդիրն ըստա: Քէտք է
որ իրն այս ընտանիքաց իմացնեմ: Կարո-
լոս գէլ ճամրու մը կը հետեւի, և ինքինքը
կը կործանէ: Խնդիր ինքինքնէց գաղտնիքներ
կը ծածկէր, բորդ իւր յափի զգացմունք-
ները ծածկեց և խնդիրն ըստա: Քէտք է
որ իրն այս ընտանիքաց իմացնեմ: Կարո-
լոս գէլ ճամրու մը կը հետեւի, և ինքինքը
կը կործանէ: Խնդիր ինքինքնէց գաղտնիքներ
կը ծածկէր, բորդ իւր յափի զգացմունք-

Այս խօսքերս Ծընէ ինքնիքն մեղմա-
ցայն զուրցելէ յետոյ բարձրածայն ալ
խօսեցաւ:

— Կարողոս ինծի շատ վիշտ կը պատ-
digitised by

ճառէ, ըստու, իւր հետու ունեցած բարե-
կամանթիւնն զիս իւր անձին նկատմամի-
անհանդիսու կ'ընէ: Միւր մէջը խօսելով,
կ'իմացնեմ որ ամէն իրիկուն մի և նոյն
անզը կը յաճախէ: այս ինչ փողոցն, այս
ինչ թիւ տունն կ'երթայ: որու քով չեմ
դիտեր Այս տան վրայ լաւ համարում մը
չունիմ: Ծէկն ինծի բայու թէ տեսաւ որ
կարոյս առաւոտեան ժամն երկութիւն հոն
անզէն կ'ենէր: և ծեռը զբանութիւն տամ-
ակ մի ունէր: Այստուհեմութիւն է այդ.
կրնար մէկը վրան յարձակիլ:

(Դէպրին հէսն ճիշդէ էր: Հնատաքրիիր մը
տեսած էր զկարողուս որ ձեռքը թուղթ մը
այն տննին դուրս կ'ենէր: բայց այն թուղ-
թը գործոց վերաբերեալ նամակ մ'էր):

— Կարողոս, ըստ Ծընէ խօսքը շարու-
նակերով բախտի խօսքիր համար միշտ
ունեցած է բերում մը որ ընդդէմ կամացու
ինծի հոգ պատճառած է: Եւ այս պարա-
գայիս մէջ զիս իրօք վշտացուցած է, իւր
այդ շարունակ ժամանակութեանց բաւն
պատճառան ինծի շխոստավանելով:

Ծընէ իւր չորս կողմէր ակնարկ մը ձգելով
իւր յաղթանակը կը դիտէր:

Աշխանաւոր բանն այն է որ սպասածին
բոլորովին հակառակ ազդեցութիւն ըրած
էր իւր յայտնած գտաղտնիքն: Նըր ինքը
մեղմով մը հոսկեցուց որ Կարոյս ստա-
խօս և խաղամալ անձ է, ամէնքն ալ ա-
նու մասնիչ մը ըլլանի իմացան, և իւր
մատնած անձին նպաստաւոր ազդեցութիւն
մը տեղի ունեցաւ:

Մարիամաց եղբայրն սուր եկնելով զու-
ուը բացաւ և ըստ Գուրու ելլիք, Պարուն,
զու չարտափիրա անձ մի եւս:

Ծընէ իւր որգւոյն հետ միասներ գուրս
եւաւ:

Նոյն ատենն որ իւր եղբայրը զինծի ար-
տաքսից, օրիորդ Մարիամը կը ժմուէր:
ինքը ամէնեւին յուզեալ չրպալով դիտած
էր այն անհարանն որ իրեն համար կատա-
կերգութիւն մի էր: վասն զի գտաղտնիքն ի-
րեն ծանօթ էր:

— Մայր իմ, ըստ ու, ուէտք է արտաքսել
զուլիմասու (սենեկապանին անունն այս
էր): քիչ մը առաջ զրան քովէն մոփէ կ'ը-
նէր:

Ցուրիմասուն ալ Ծընէի պէս անէն գուրս
արտաքսուեցաւ:

— Այսօր արտաքսելու օր է, կը յաւե-
լուր Մարիամ: առւելինիս պէտք է մար-
քեմք: Հարսանիաց նախընթաց օրն
պէտք է վաճառել այն թիկնաթոռներն ո-
րոց վրայ այդ մարդիկն նստան:

Կէս զիշերը Անդրէա վազելով դէս ՚ի

խորհրդաւոր տունն գնաց, ուսկից կարություն տառաօտենան ժամը մէկին տաեններն զորո կ'ելէք: Միարբ զրած էր իրեն պատմել իւր հօրը հնտ և էմսով ընտանեաց ըրած այցելութիւնն, և կ'ուղէր կարությունի ըսել թէ՝ օրիսրդ Վարդամի անչամց կասկածներ ունենալ կ'երեւ էր խուեցելոյն վրայ, և թէ իւր հոյրը նրանէ և ինքն իսկ Անդրէսսի գործ ջանացեր էին զանձր պարատեր, և թէ Պ. Լէօնս խօսակցութիւնն փոխեց: Վերջապէս միարբ զրած էր կարությունի սիրութ մէջմորար գաշցն մը միսել, միշտ ըստ սովորութեան բարեկամաց:

Մանուցեալ տանը մօտենալով՝ մարդ մը տեսաւ որ վակեց և իւր գիրիք նետուելով զինքը խաղելու չափ ուժով սեղմեց: Կարություն էր:

— Սիրեցեալ Անդրէսս, ըստ, ահա առ հօրդ հարստութիւնն, այն անձը որ դայն զողցած էր, իւր յանցանքը կը գարմանէ, խաւկան ժամանակէ ՚ի վեր կ'աշխատէի արդարութիւնն մէջ տեղ հանելու, և անտեսանելի բլագաս պատճառն այս էր, յու ուրիմն, զնա, սիրեցեալ բարեկամ, հօրդ տար այս բանն որ իրեն կը վիրաբերի, և նորէն իրեն կը գարձուի ջամանկ պահելու պատճառն այն էր որ կը վախէի թէ անյաջան եղելով իրեն դառն յաւսահատութիւն մը չզատճառեմ՝ թող ներէ իմ լուռթեանս և բացակատ թեանս. վաշզը պատրաստ եմ՝ ամենայն կերպով իրեն ծառացելու:

Կարություն այս բաելով աներեւութացաւ, Դրամանոցի տունակներն Անդրէսսի քովը մնացին: Խիդճը կը խայթէր արդեօք. չեմ՝ կարծեր: Իւր հոյրը զինքը վարժեցուցած էքր յանցաւոր և մասնակն ըսելու:

Կարությունի և Անդրէսսի ահսակցութեան ժամանակ, անկեսն մը մթութեան մէջ

մարդ մը կանգուն, անշարժ և առանց տեսնուելու անոնց քովը կեցած էր, Այս անձնութանց ետեւէ մարկ ընող Յուլիանասն էր, Յուլիանաս որ բատ էր Անդրէի այն խօսք, քը թէ կարություն ամէն զիշեր տառաօտենան ժամը մէկին տաենները խաղի տանէ մը ենելով, և երբեմն ձեռքը զրամանոցի տունակներ ունենալով այդ փողոցէն կ'անցընէր:

Յուլիանոս լսեր էր կարությունի առ Անդրէսս ըստաներն Անդրէսս կարությունութիւնի փողոցէ մը կը հեռանար, Յուլիանոս զիտէր որ գանձն Անդրէսսի քովին էր, անոր հոսէն զնաց, և երբ ատենը յարմար դատեց, իւր երկու ձեռքերն ըստնեց և կապեց, որովհետեւ Անդրէսսին շատ աւելի ուժով էր:

— Ե՞ս կեցիր, ապս թէ ոչ կը մեռցընեմ, ըստ: Եւ գրամանոցի տանամիներն առաւ, Անդրէսս ուղեց պառաւ: Յուլիանոս գրամանէն գաշցն մը հանելով, այնպիսի ճշգութեամբ Անդրէսսի սրտին կը գործնէ, որ պատանին կը մեռնի գետին կ'ինաց:

Երկրորդ օրն Անդրէ նոյն զիշերը պատահանձներն լսելով խննթցաւ....

Այս միջնորին որ յիմարանոցին մէջ իւր դէպին ննձի կը պատմուէր, Ունէ՝ բժըշկին հետ անկից անցաւ: Իմ քովն գալրով ըստ: Խորհրդապահ եղիր, Պարոն. Երբեմն թէթեւութեամբ բառ մը կը զաւրցուի, հետեւակն չի մտածուիր ես անձ մը կը ճանաշեմ որ աննշն գաղոնիք մը յայտնելով, (եթէ ինչ որ կ'ըսուի ճշմարիք է) մէկ խօսքով մը իւր երշանկութիւնն, իւր պատմուն, իւր արքեականն, իւր որդին, իւր հարցաւութիւնն, իւր ասլառնին և իւր իսերն կորպացուց.....

Եւ Անդրէ մի մատը բերնին վրայ զրած, իւր ճամբան շարունակեց:

Թարգմ. Վաչառ Մոշեան

Ակ. Մուրաստ-Շափայելիսան Վարժարանին

